DAVLAT VA JAMIYAT O‘RTASIDAGI ISHONCH FUQAROLIK IDENTIKLIGINI MUSTAHKAMLOVCHI OMIL SIFATIDA

Jahongir Akramov,

Oriental universiteti dotsenti v.b., s.f.f.d.

Annotatsiya : *Mazkur tezisda davlat va jamiyat o‘rtasidagi o‘zaro ishonchning fuqarolik identikligini shakllantirish va mustahkamlashdagi o‘rni siyosatshunoslik nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Zamonaviy demokratik davlatlarda fuqarolarning davlat institutlariga bo‘lgan ishonchi fuqarolik birdamligi, siyosiy legitimlik va ijtimoiy barqarorlikning muhim omili hisoblanadi. O‘zbekiston misolida davlat boshqaruvida ochiqlik, hisobdorlik va fuqarolar manfaatlariga yo‘naltirilgan islohotlar fuqarolik identikligini kuchaytirishga xizmat qilayotgani asoslab beriladi.*

Kalit so‘zlar: *davlat, jamiyat, ishonch, fuqarolik identikligi, legitimlik, fuqarolik jamiyati, siyosiy ishtirok, O‘zbekiston.*

Globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida davlat va jamiyat o‘rtasidagi o‘zaro ishonch zamonaviy siyosiy tizimlarning barqarorligini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Fuqarolarning davlat institutlariga bo‘lgan ishonchi nafaqat siyosiy legitimlikni mustahkamlaydi, balki fuqarolik identikligining shakllanishi va rivojlanishiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Davlat faoliyatining shaffofligi, qonun ustuvorligi, adolatli boshqaruv hamda fuqarolarning qarorlar qabul qilish jarayonlarida ishtirok etishi ishonchning institutsional asoslarini yaratadi.

Fuqarolik identikligi shaxsning o‘zini muayyan davlatning teng huquqli fuqarosi sifatida anglashi, davlat ramzlari, konstitutsion qadriyatlar va umumiy siyosiy manfaatlar bilan o‘zini bog‘lashi orqali namoyon bo‘ladi. Bunday identiklikning shakllanishi davlatning fuqarolar manfaatlarini himoya qilishi, ularning huquq va erkinliklarini ta’minlashi hamda davlat boshqaruvida ochiqlik tamoyillariga amal qilishi bilan chambarchas bog‘liq.

Siyosatshunoslikda davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonch “ijtimoiy kapital”ning muhim elementi sifatida baholanadi. Robert Putnam ijtimoiy kapitalni fuqarolar o‘rtasidagi hamkorlik va ishonch orqali demokratik institutlarning samaradorligini ta’minlovchi omil sifatida izohlaydi. Francis Fukuyama esa yuqori darajadagi ijtimoiy ishonch iqtisodiy rivojlanish, siyosiy barqarorlik va fuqarolik birdamligining muhim sharti ekanligini ta’kidlaydi. Ushbu nazariy yondashuvlar fuqarolik identikligining mustahkamlanishi davlat institutlariga nisbatan ishonch darajasiga bevosita bog‘liqligini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston sharoitida so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan siyosiy va ma’muriy islohotlar davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlashga qaratilgan. Davlat xizmatlarini raqamlashtirish, murojaatlar bilan ishlash tizimining takomillashtirilishi, jamoatchilik nazoratining kengayishi, ochiq ma’lumotlar tizimining rivojlantirilishi hamda fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatining qo‘llab-quvvatlanishi fuqarolarning davlatga nisbatan ishonchini oshirishga xizmat qilmoqda. Natijada fuqarolar o‘zlarini davlat boshqaruvi jarayonlarining faol ishtirokchisi sifatida anglashni boshlaydilar, bu esa fuqarolik identikligining mustahkamlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlash uzluksiz jarayon bo‘lib, u shaffof boshqaruv, korrupsiyaga qarshi samarali kurash, qonun ustuvorligini ta’minlash va fuqarolar bilan muntazam muloqotni talab qiladi. Aynan ushbu omillar fuqarolarning davlatga nisbatan sodiqligini kuchaytiradi hamda umumiy fuqarolik birdamligini rivojlantiradi.

Davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonch fuqarolik identikligining shakllanishi va rivojlanishida strategik ahamiyatga ega bo‘lgan siyosiy omildir. O‘zbekiston tajribasi shuni ko‘rsatadiki, fuqarolarga yo‘naltirilgan davlat boshqaruvi, ochiqlik, hisobdorlik va qonun ustuvorligini ta’minlash fuqarolarning davlatga bo‘lgan ishonchini oshiradi. Natijada fuqarolik identikligi mustahkamlanib, ijtimoiy birdamlik va siyosiy barqarorlik kuchayadi. Kelgusida davlat va jamiyat o‘rtasidagi

ishonchni oshirishga qaratilgan institutsional mexanizmlarni takomillashtirish fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. Mirziyoyev Sh. M. *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
3. Putnam R. D. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press, 1993.
4. Fukuyama F. *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. Free Press, 1995.
5. Habermas J. *The Structural Transformation of the Public Sphere*. MIT Press, 1989.